Nejlacinější a t... český týdenník na ...

POKROK ZÁPADU

BEST ADVERTISING MEDIUM

Založen 1... — Roč. 39. Omaha, Neb., ve středu 25. srpna 1909. Číslo 5.

Zprávy zahraničné

RAKOUSKO-UHERSKO.

Vídeňští Čechové stali se v poslední době terčem pronásledování se strany zuřivých vídeňských Němců, kteří nepromeškají ani jediné příležitosti, aby Čechům pobyt v Dolních Rakousích učinili nesnesitelným. V Dolních Rakousích nalézá se Čechů nejméně 400,000 a v poslední době začínají se probouzeti a svá občanská práva učinněji hájiti než kdykoliv před tím. Němci svým zuřivým štvaním proti dolnorakouské české menšině ničeho nepořídí, naopak přilévají jen oleje do ohně. Minule jsme se zmínili o přepadení Čechů ve Švechatech, jak o tom zprávu přinesl kabel. Bylo to pouze jedno z mnohých utrpení Čechů dolnorakouských, neboť se proti nim štve všude. V minulém týdnu došla telegrafická zpráva, že Němci snažili se překaziti výlet Čechů vídeňských do Medlíku, dolnorakouského to městyse. Několik týdnů předem Němci v Medlíku připravovali se na štvavé demonstrace a také je provedli. Ihned také v zápětí byly vyzvány úřady, aby útok Němců zastavily a aby Češi nikterak nebyli obtěžováni. Avšak úřady nevěděly nic lepšího a prostě zakázaly, aby nebylo dovoleno Čechům přirazit k pevnině. Češi také nesnažili se nikterak přistát, když viděli, že zástupy německých štváčů byly na místě a hrozivě se tvářily. Výlet tedy tímto způsobem vydařil se beze všech výtržností, za to ve Vídni schladili si Němci žáhu, když jim něco podobného v Medlíku bylo znemožněno. Němci shromáždili se na pobřeží Dunaje, odkud měla loď s českými výletníky vyjeti, počínali si uličnicky, pokřikovali, zpívali píseň "Wacht am Rhein" a jiné štvavé a demonstrační písně, pobíhali po břehu jako hoši a klnuli Čechům ve své zlovolné bezmocnosti. Než Češi byli na lodi úplně bezpečni a s jásotem vyjížděli. Potom se vydali němečtí zuřivci do Práteru za pokřiku a jiných výtržností. Někteří došli ve svém vzteku tak daleko, že se snížili k hanebným útokům na české obchody, chápali se kamení a vyráželi okna. Policie musela zakročit proti zuřivcům a několik jich zatkla, když tito se bránili, majíce za to, že páchají velmi dobré skutky rozbíjením všeho, co bylo české.

V tyrolské obci Tannheimu postaven byl pomník na uctění památky padlých bojovníků za svobodu v roce 1809 a na místo slavnosti dostavilo se několik tisíc diváků. Velikou pozornost vyvolala návštěva některých bavorských vojenských spolků. Byly promluveny mnohé řeči a oslavována doba, kdy bylo setřeseno jho Napoleonovy moci se šíjí Tyrolanů.

Ve Vídni zatčeni byli dva američtí mormonští missionáři Rees a Gowanz, kteří agitovali pro svoji církev a několik přívrženců také získali. Byli stíháni pro propagandu náboženskou ve smyslu mormonismu, ale byli propuštěni beztrestně na svobodu, poněvadž rakouské zákony nemají nic, co by směřovalo proti mormonismu. Oba dva missionáři vydali se ihned na cestu a nejspíše opustí Rakousko.

Vídeňské diplomatické kruhy jeví značný zájem o poradní schůzky anglického krále Edwarda, který v přítomné době je na léčení v Mariánských Lázních, a některých zástupců Francie, Rumunska a Anglie. Edward měl poradu nejprve s Clemenceauem, bývalým předsedou ministerstva, s francouzským vyslancem ve Vídni Ph. Crozierem, s vyslancem anglickým F. L. Cartwrightem a s rumunským předsedou ministerstva Bratianou. Předmět porad těchto byla krétská otázka a na druhé straně jednalo se o poměrech na Balkáně, které se v budoucnosti utvoří.

Prosýchá se, že na den narozenin rakouského císaře bude prohlášeno zasnoubení příštího nástupce rakouského trůnu arcivévody Karla Františka Josefa v císařské ville v Išlu. Arcivévoda Karel František Josef je synem zemřelého arcivévody Otty a je nadporučíkem jízdeckého pluku č. 7. Ožení se s vnučkou císařovou a svojí sestřenicí arcivévodkyní Alžbětou Františkou z Toskány. Bylo to přáním císařovým již dávno, aby tato vnučka stala se císařovnou.

NĚMECKO.

Proslulý americký větroplavec Orville Wright, který v oboru vzduchoplavby podnikl několik velmi zdařilých pokusů v Evropě a Americe, dále jeho sestra Kateřina a Hart O. Berg, evropský obchodní jednatel bratří Wrightů, přibyli do Berlína, kde uspořádáno bude několik veřejných pokusů v létání na poli Tempelhoferově. Až tyto se ukončí, bude pravděpodobně císař Vilém přítomen produkci Orvilla Wrighta. Císař přibude do Berlína ku přehlídce potsdamské posádky a aby přijal hr. Zeppelina, který, jak se očekává, dne 28. srpna podnikne dlouhou plavbu z Friedrichshafenu do Berlína. Oba mistři různých škol vzduchoplaveckých se tu sejdou, aby učinili porovnání obou svých method. O. Wright při svých tamních vzletech bude používati aeroplanu, který jest v Německu stavěn společností, jež pro říši tu všechna práva na výrobu létacích strojů získala. Vzduchoplavec odebral se do dílen společnosti této v Tegelu a zkoušel tam stroje. Má na vybranou ze dvou hotových strojů. Léták, který napsán byl setníkem v. Hildebrandem o bratřích Wrightech se velice četně v Německu kupuje.

ŠPICBERKY.

Depeše z Wellmanova tábora na Špieberkách oznámila, že druhý jeho pokus přeplouti severní pol v baloně setkal se opětně s neúspěchem. Gigantický balon, jenž nese jméno Amerika, v němž Wellman a jeho tříčlenná družina chtěli vykonati první cestu dosud neprostudovanými kraji, se porouchal po urazení 32 mil. Wellman se svojí družinou byl nucen se vrátiti do svého tábora na parníku Fram. Wellman vrátí se do Norvéžska v době nejbližší. Balon, jejž ku své plavbě užil, není sice tak poškozen, aby nebyl k opravě, ale Wellman pravděpodobně letošního roku nový pokus k dosažení severní točny neučiní. Pravděpodobně bude snažiti se docíliti ještě lepší konstrukce balonu, v němž odvážnou svoji cestu podnikne. Poslední svůj pokus činil s tou pevnou důvěrou, že tentokráte setká se s dokonalým úspěchem. Špieberky opustil ve svém řiditelném baloně dne 16. srpna. Wellman již po čtyři roky se připravoval, aby se dostal k severní točně v řiditelném balonu, maje pevnou důvěru, že tím způsobem lze toho docíliti. Nalézal se ve Špieberkách se svým balonem již jednou, v roce 1906, ale tenkráte cestu nepodnikl, poněvadž to bylo již v pokročilé době roční. V roce 1907 byla zahájena cesta v řiditelné vzducholodi America, ale tato byla zahnána bouří nazpět. Dalších pokusů bylo v roce tom úplně zanecháno. — Wellman odejel z New Yorku na Špieberky dne 12. května a zdržel se tam až do nynější doby, zaneprázdněn jsa přípravami k odvážné cestě. Wellman odhadoval, že při příznivé povětrnosti mohl by se dostati ze Špieberků na severní pol během dvou až pěti dnů.

TURECKO.

Napjetí mezi Řeckem a Tureckem následkem sporu o Krétu se přiostřuje, ba zdá se, že rozřešení její neodbude se bez krveprolití. V Cařihradě prý, podobně jako v celé zemi, válečná nálada vzrůstá. Ze všech měst docházejí zprávy o hromadných táborech, které stále hrozivěji žádají zachování Kréty říši neb válku. K tomu připojuje se socialní nespokojenost, politické zklamání a separatistické i všeturecké spodní proudy. V provinciích, kde nepanuje stav obležení, hrozí nebezpečí, že vláda ztratí otěže. Několik velkých tureckých firem ve Stambulu propustilo již řecké úředníky, kteří byli mnoho let v jejich službách. Censura nepropouští podrobné zprávy o boykotování Řeků v Makedonii a výtržnostech. Řecká vláda upozornila již velmoci na vzrůstající rozčilení. Porta zahájila trestní řízení proti metropolitovi, jenž požehnal řeckou vlajku a zahajuje pomocnou akci pro kretské musulmany, aby se zabránilo jejich vystěhování. Turecké loďstvo naloží ve Smyrně zásoby a munici, načež hned odpluje do řeckých vod. V ministerstvu panuje horečná činnost. Ministři přijímají stále diplomatické návštěvy a s Evropou vyměňují se šifrované depeše. Návštěva Kiamila paša na anglickém vyslanectví se živě komentuje a pokládá se za možný návrat Kiamilův na nátlak Anglie. O vážnosti situace svědčí, že ze Soluna odebraly se již čtyři baterie dělostřelectva a dva prapory pěchoty na thessalské hranice a také guvernér monastýrský oznámil vládě, že vojsko chce bez odkladu táhnouti na hranice.

Do krétské otázky nyní zasáhly též evropské velmoci, ale pochybuje se, že jejich intervence bude míti nějaký výsledek. Na obou stranách nejsou patrny žádné známky touhy po smíru.

Obyvatelé města Kandie, které jest na Krétě největší, vztyčili poznovu řecký prapor, který byl s úřední budovy v Kanei velmocenským vojskem sestřelen. V Kandii jest všechno obyvatelstvo obrojeno a dává na jevo, že se chce s vojskem velmocenským, bude-li třeba, měřiti. Prapor byl později zase sňat. Obyvatelstvo bylo při tomto svém skutku podporováno setninou milice, která se vzbouřila a vypověděla vládě poslušnost. Vojáci chtěli postříleti své důstojníky, když jim při vztyčování praporu bránili. Za dne byl prapor lidem hlídán, ale večer guvernér za pomoci mírumilovných občanů odstranil sloup, na němž byl upevněn. Nikdo tomu nebránil a lid se zase utišuje.

Konsulové velmocenští žádají, aby se vláda písemně zaručila, že nedovolí vztyčení řeckého praporu, až velmocenské vojsko odtáhne. Vláda slíbila, že tomu vyhoví, ale napřed musí zkusit, dá-li se zavésti pořádek v Kandii.

ANGLIE.

Indický student Madarlal Dhinagri, který dne 1. července po schůzi císařského ústavu v Londýně zastřelil z politických pohnůtek Sira W. Hutta Curzona Wylliho a dra. Cawasa Lalcacu, odpykal svůj zločin dne 17. srpna ráno na dvoře vězení v Pentonville, kde byl popraven, když byl před tím odsouzen k smrti. Na místě před vězením shromáždil se jen malý počet diváků. Když byla poprava vykonána, bylo dáno znamení umíráčkem a byla vyzdvižena černá vlajka. Odsouzenec kráčel na smrt klidně a hrdě. Byl toho přesvědčení, že činem svým vykonal vlastenecký čin.

ŠVÉDSKO.

Ze Stockholmu dochází zpráva, že konec dělnického boje, který se stal akutním začátkem tohoto měsíce, jest již v dohledu. Vůdcové stávkářů zahájili vyjednávání se zaměstnavateli. V Gothenbergu došlo však v noci k výtržnostem, které nabyly takové tvářnosti, že musila jízdní policie davy rozháněti.

JAPONSKO.

V krajinách Biwa-Sees, Kioto a Osaka byly pocítěny prudké otřesy země a několik osob bylo usmrceno. Na majetku byly způsobeny veliké škody. V oněch místech, kde byly otřesy pocítěny, byly železniční vlaky zastaveny. Také v samotném Tokiu byl pocítěn silný otřes, který však nezpůsobil žádné větší škody. Pokud je známo, také nebyl nikdo zraněn.

Zprávy americké.

Dráha Chicago Great Western prodána syndikátu.

Ze St. Paul, Minn., dochází zpráva, že dráha Chicago Great Western prodána byla receiverem Alb. R. Moorem, zastupujícím soud Spoj. Států, syndikátu, v jehož čele stojí J. Piermont Morgan, za $12,000,000. Morgan byl jediným, jenž prostřednictvím svých právníků nabídku na koupi dráhy podal. Dráha nyní přešla z rukou receivera do rukou nové společnosti, jejíž presidentem bude Samuel M. Felton.

Hrozný čin krajanky.

Hrozný čin spáchán byl v těchto dnech v Tábor, Minn., šílenou českou ženou. Manželka tamního českého farmáře, Antonína Strause, zabila dne dne 18. srpna sekyrou své dvě děti, tříletého synka a jednoroční deerušku, usekavši jim hlavy na špalku. Nešťastnice spáchala hrozný čin v šílenství. Byla ve státním blázinci a před třemi měsíci byla na žádosť manželovu propuštěna domů, poněvač se zdála býti vyléčenou. Hrozný čin šílené matky vyvolal v celém okolí velké vzrušení.

Velké povodně na západě.

Z Denver, Colo., dochází zpráva, že řeka Arkansas způsobila ve svém poříčí následkem rozvodnění se velké spousty, neboť když se dne 19. srpna rozednilo, shledalo se, že mnohé vlaky jsou odříznuty od míst svého určení a nalézají se v zapadlých horských průsmycích, kdežto mnohé trati jsou vymlety nebo strženy do kaňonů, a mnoho lidí jest vypuzeno ze svých obydlí, a musili hledati nezpečí ve vyšších místech, kam zároveň odnesli si, pokud bylo to možným, nejnutnější svoje potřeby. Následkem alarmu, došlého z okolí Čtyřmílového potoka, které stiženo bylo ve středu průtrží mračen, bylo obyvatelstvo nižších míst Puebla a jiných osad po celou noc zaneprázdněno stěhováním se do vyšších poloh. Inspekcí železničních tratích v horských průsmycích se zjistilo, že bude to trvati pět nebo šest dní, nežli budou moci vlaky pravidelně jezditi. Mnohé železniční společnosti budou museti vysílati svoje vlaky po cizích tratích se značnou zajížďkou. Avšak nejen řeka Arkansas, ale také její přítoky jsou rozvodněny, neboť příval vody následkem silných dešťů, panujících v minulých dvou dnech, jsou nesmírné.

Zlepšené obilí.

Z Anglie došla zpráva, že na proslulé universitě v Cambridge pracuje množství zemědělských odborníků za tím účelem, aby nalezli prostředky ku zdokonalení pšenice, tak aby nebyla podrobena tolika nehodám a vynášela pěstovatelům svým více, nežli až dosud. Už před rokem slibovali, že pomohou farmářům k docílení o $10 většího užitku s akru pšenice, nežli průměrně teď dostávají. Hlavní badatelé v tomto odboru jsou p. Vilmorin z Paříže, p. Burbank z Kalifornie a p. Garton z Warringtonu. Garton pracoval s ovsem a použil divokého ovsa, jenž má malé zrno a zdokonalil jej tak, že dostal veliké a plné zrno, tak že sklizeň jeho po akru obnáší o 10 až 20 ze sta více, nežli z obyčejného ovsa. P. Biffen pracuje na pšenici a vypěstoval pšenici, která jest úplně prosta a nedotknutelna rzi, jež jest nejrozšířenější zhoubou pšenice. Pracoval na tom tři roky a podařilo se mu skliditi letos pšenici nepodléhající nemoci rzi, což překvapilo a nadchlo všechny pěstovatele pšenice, kteří o tom zvěděli. Má letos už hodně nového semena toho, které se pokládá za bezpečné proti nemoci té. A tak spojeným úsilím odborníků těch docílilo se pšenice, která dává velké zrno a nepodléhá nemoci, jest výborná pro mlynáře a přinese mnohem více užitku po akru, nežli se mohlo docíliti dosud. Očekává se nyní, že až bude toto nové símě rozšířeno po světě, že budou míti rolníci veliké výhody z pěstování ho na místo starého semena a že se bude pěstování pšenice mnohem lépe vypláceti, nežli dosud.

Hrozná tragedie v slovenské rodině.

V České Kalifornii v Chicagu odehrála se ze soboty na neděli minulého týdne hrozná tragedie ve slovácké rodině Josefa Handzela. Manželka tohoto, 38letá Marie, matka sedmi dítek, ze zoufalství, do něhož byla vehnána bolestnou a dle všeho nevyléčitelnou chorobou, otrávila sebe, 4letého hošíka Josefa a 2letá dvojčátka Václava a Ladislávka svítiplynem. Hrozný čin svůj spáchala paní Handzelová, takto vzorná hospodyně a matka, během noci v koupelně, kam děti odnesla. Manželé žili vždy spokojeně a celkem v příznivých poměrech a není jiného důvodu, než nevyléčitelná nemoc, která vyvinula se u nešťastnice po operaci v březnu provedené. Trpěla často velké bolesti, takže lékař k ulevení jich předepsal jí morfium. V noci patrně, když všichni v domě spali, přepadly ji opět bolesti a ona se rozhodla život svůj skončiti. Ale mateřská láska nedala jí opustiti nejmladší děti a proto si je vzala s sebou. Když k ránu manžel její se probudil, pocítil zápach plynu a rozhlížeje se kolem, zpozoroval, že manželka a tři nejmladší děti jsou pryč. Byly pak všichni čtyři nalezeni v koupelně mrtví. Na podlaze ležela matka se 4letým Josefem v náručí a ve vaně ležela dvojčátka. Handzelovi pocházejí z Turčanské stolice a paní Handzelová díla v Americe 17 roků.

Neštěstí při automobilových závodech v Indianapolis, Ind.

Pět lidských životů vyžádaly si za oběť automobilové závody v Indianapolis, Ind. Hned při zahájení závodů, dne 19. srpna, přišli dva muži o život. William A. Borque, řidič modelu Knox a jeho strojník Holcomb byli při 250-mílové divoké závodní jízdě usmrceni. Dva rekordy byly překonány. — Barney Oldfield urazil se svým Benz auto jednu míli za 43 1-10 vteřiny a překonal Palmův rekord o 51 vteřin. Louis Chevrolet urazil v Buck automobilu 10 mil skoro v neuvěřitelně krátké době za osm minut a 56 4-10 vteřin, kdežto dosavadní rekord byl 9 minut a 12 vteřin. Následkem neštěstí, jež si vyžádalo dva lidské životy, vydala American Automobile Association k majitelům závodních strojů prohlášení, dle něhož jisté změny učiněny býti musely. Association požadovala, by závodní dráha od palce k palci byla uhlazená, olejovaná a dehtovaná. Zejména prach byl pro účastníky závodů zhoubný, poněvadž je oslepil a oni od jízdy ustáti museli. Jak neštěstí zaviněno, není dosud známo. Dle sdělení miličního vojína Franka Brandona, jenž s jinými závodům přihlížel, oba závodníci byli přinuceni se ohlédnouti, při čemž vysmekla se brzda z rukou Bourquea, stroj se otočil a hnal se šílenou rychlostí do plotu. Jedno ze zadních kol stroje nalezeno několik set stop od místa nehody a to vedlo k domněnce, že se kolo vysmeklo, při čemž se oba nešťastníci ohlédli. Borqui i Holcomb, 25 potažmo 22 roků staří, byli svobodní a zaměstnáni u Knox Automobile Co. Následkem neštěstí Knox společnost všecky své automobily z dosud nedokončených závodů odvolala a praví se, že pro příště se za podobných okolností závodů nesúčastní. Další neštěstí událo se v sobotu, dne 21. srpna, kdy automobil, řízený Charlesem Merzem, během šílené jízdy vjel do plotu, za nímž stáli diváci. Zabit byl Claud Kellum, jenž nalézal se v automobilu a Ora Jolleffe a James West, kteří stáli za plotem, pozorujíce závody.

OMAHA.

— Paní M. Kálalová, choť dr. F. J. Kálala, odejela v pondělí ráno na návštěvu rodičů p. doktorových do Verdigre, Neb. Přejeme jí dobrého pobavení a panu doktorovi též, neboť nyní bude svým vlastním pánem — i v kuchyni!

— Jak již dříve jsme oznámili, navštíví president W. H. Taft na své cestě na západ Omahu a sice stane se tak během Ak-Sar-Ben slavností, dne 20. září. Na nádraží uvítán bude Taft po svém příjezdu zvláštním výborem a po té podnikne v automobilu cestu městem, při čemž navštíví některé školní budovy, v čemž zahrnuta bude i High school, dále pak Lake, Saunders a Vinton školy. K slavnostnímu obědu na počest Taftovu pozváni budou pouze rytíři Ak-Sar-Ben-ští a nikomu jinému pozvání zasláno nebude. Počet rytířů dosáhl nyní výše 1,100. Principálky škol, jež presidentem budou navštíveny, budou požádány, aby dítky připravily k uvítání vzácného hosté.

— Primární volby, jež v úterý týdne minulého se odbývaly, byly velmi slabé, patrně následkem značného vedra. Před primárními volbami bylo ticho a agitace byla velmi slabá. Větší zájem jevil se pouze o několik důležitějších úřadů. Výsledek primárních voleb byl následující: Republikáni: E. F. Brailey za sheriffa; Chas. Leslie za okresního soudce; D. M. Haverly za okresního klerka; Frank A. Furay za okresního pokladníka; Frank W. Brandle za okresního zápisníka; W. C. Crosby za koronera; W. A. Yoder za okr. školdozorce; George McBride za okr. měřiče; John A. Scott za okr. komisaře (dlouhý termín); John Grant za okr. komisaře (krátký termín); Bryce Crawford za policejního soudce; William Altstadt, William Eastman, Ed. Leeder, George C. Cockrell, J. H. Glassman a E. K. Long za smírčí soudce; G. W. Church, A. R. Hensel, Ed. Simpson, H. D. Pierson, Paul Stein a J. A. Woods za konstébly; C. E. Parson, E. Holovtchiner, Henry I. Plumb a Charles R. Courtney za členy školní rady. — Demokraté: P. G. H. Boland za sheriffa; George Holmes za okresního soudce; A. E. Patten za okr. klerka; M. L. Andres za okr. pokladníka; Ed. L. Lawler za okresního zápisníka; P. C. Hafey za koronera; F. C. Hollingsworth za okresního školdozorce; John P. Crick za okr. měřiče; C. L. Van Camp za okr. komisaře (dlouhá lhůta); W. S. Shoemaker za policejního soudce; E. M. Bonce, Albert Kaplan a Patrick J. Lenihan za smírčí soudce; John D. Behrens, C. Epstein, James Griffin a O. P. Thompson za konstébly; W. P. Lynch, Sophus F. Neble, Thomas Swift a W. F. Stoecker za členy školní rady. Socialisté měli rovněž několik kandidátů, kteří byli bez oposice.

☞ Nezapomeňte si předplatit na Pokrok.

— Přenosy majetku, pokud týkaly se našich krajanů, byly následující: Pauline Pospíšil a manžel Michaelu W. McNeilovi a ost. záp. 40 stop lotu 6, Maloney's příd. k South Omaze, $1,400; Thomas Hoctor a manželka Josefu Novému lot 5 a část lotu 4, N St. Place, South Omaha, $350; United Real Estate and Trust Co. James M. Pánkovi lot 3, block 3, Kountzeův 3. příd., $500; John Hoffman a manželka Johnu J. Krissovi a manželce sev. ½ lotu 33 a lot 34, Sturgis Place, $550; Edward J. Scheid a manželka Franku Váverkovi a ost., lot 21, block 16, Shull's 2. příd., $1,650; Mathilda Palík Jos. Kavanovi loty 23 a 24, block 6, Brown park příd., $1.00; Frank Kunel a manželka Alici Barlandové jižní ½ lotu 23, a jižní ½ lotu 22, block 2, Forest Hill příd., $1,700; Josef Novák a manželka Josefu Kavanovi lot 8, block 5, Brown Park příd., $1.00.